

ΟΙ ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ*

Ι. Σεραφειμίδης, επιτ. Σχολικός Σύμβουλος Φυσικής Αγωγής

Είναι γνωστή η ιστορική διαπίστωση και η ρήση ότι «Όποιος λαός δεν γνωρίζει ή αγνοεί την ιστορία του, θα επαναλάβει τα ίδια λάθη και στο μέλλον». Ακριβώς στη σύντομη αυτή εισήγηση θα αναφερθούν τα αρνητικά σημεία και τα λάθη που παρατηρήθηκαν στη διαχρονία της Ελληνικής Σχολικής Φυσικής Αγωγής, ώστε να μην επαναληφθούν τα ίδια και στο μέλλον. Για να υπάρξει όμως σημείο αναφοράς και κοινό κριτήριο, προκειμένου να επισημανθούν και να χαρακτηρισθούν ως αρνητικά στοιχεία και λάθη ορισμένες εφαρμογές από τα Γυμναστικά συστήματα, τα Αναλυτικά Προγράμματα και τις μεθοδολογίες, που κατά καιρούς χρησιμοποιήθηκαν στο Ελληνικό σχολείο, θα πρέπει προηγουμένως να ορίσουμε τι εννοούμε Σχολική Φυσική Αγωγή από άποψη περιεχομένου. *Φυσική Αγωγή* ονομάζουμε και εννοούμε «το σύνολο των σωματικών ασκήσεων με γυμναστικό, αθλητικό, παιχνιδιώδη, χορευτικό και άλλο σχετικό περιεχόμενο», και ο ορισμός αυτός είναι πιο κοντά στην αρχαιοελληνική ονομασία και έννοια «*Γυμναστική*». Με βάση, λοιπόν, τον ορισμό αυτόν θα προσεγγίσουμε και θα ανακαλύψουμε τα αρνητικά των κατά καιρούς γυμναστικών περιόδων μέχρι και σήμερα.

Περίοδος 1834-1900: Το περιεχόμενο της Φυσικής Αγωγής ήταν η ενόργανη γυμναστική, το μονόζυγο, το δίζυγο, τα εφαλτήρια κ.ά., καθώς και οι ασκήσεις δυνάμεως με μικρά και μεγάλα βάρη (γι' αυτό και διακριθήκαμε στην ενόργανη γυμναστική και στην άρση βαρών στους πρώτους Ολυμπιακούς Αγώνες). Τη μορφή αυτής της σωματικής άσκησης, το λεγόμενο *Γερμανικό σύστημα*, την έφεραν και την καθιέρωσαν οι Βαυβαροί με την έλευση του βασιλιά Όθωνα. Επειδή όμως οι γυμναστές τότε ήταν ελάχιστοι, γι' αυτό αποσπάρθηκαν στα σχολεία στρατιωτικοί και επειδή αυτοί δεν γνώριζαν την ενόργανη γυμναστική, ασκούσαν τους μαθητές στις στρατιωτικές-τακτικές ασκήσεις (βαδίσεις μετατοπίσεις, κλίσεις, μεταβολές κ.ά.). Ωστόσο, ο Ι. Φωτιανός προκειμένου να απαλλάξει το μάθημα της Φυσικής Αγωγής – που τότε ονομαζόταν *Σωμασκία* – από τους άσχετους στρατιωτικούς, οι οποίοι εκτός των άλλων αλλοίωσαν το περιεχόμενο και τους στόχους του σχολείου, ίδρυσε Γυμναστική Σχολή στην οποία οι φοιτώντες μάθαιναν τόσο το Γερμανικό σύστημα όσο και τις στρατιωτικές-τακτικές ασκήσεις. Έτσι στη συνέχεια οι στρατιωτικοί θεωρήθηκαν ως περιττοί, αφού οι Γυμναστές μπορούσαν να διδάξουν επιπλέον και τις στρατιωτικές ασκήσεις.

Κριτική: Εφόσον το περιεχόμενο της σχολικής Φυσικής Αγωγής πρέπει να περιλαμβάνει ένα πολυποικίλο σύνολο σωματικών ασκήσεων (γυμναστικών, αθλητικών, παιχνιδιών, χορευτικών κ.ά) η διδασκαλία μόνον της ενόργανης γυμναστικής αποτελεί μονομέρεια και ελλιπή σωματική άσκηση για τους μαθητές.

Περίοδος 1900-1950: Κατά την περίοδο αυτή έχουμε την αντικατάσταση του Γερμανικού συστήματος από το *Σουηδικό*. Όπως είναι γνωστό, το Σουηδικό σύστημα περιλαμβάνει στατικές (ισομετρικές) – ορθοσωματικές ασκήσεις, τις οποίες επινόησαν οι Σκανδιναβοί για προληπτικούς και θεραπευτικούς λόγους, γιατί, εξαιτίας της έλλειψης – στη γεωγραφική περιοχή τους – ηλιοφάνειας και ορισμένων βιταμινών (D, C κ.ά.) και γενικά εξαιτίας των κακών καιρικών συνθηκών, οι μαθητές

* Η εισήγηση αυτή έγινε στα πλαίσια Ημερίδας με γενικό θέμα: «Το παρόν και το μέλλον της σχολικής Φυσικής Αγωγής», που οργάνωσε ο Σχολικός Σύμβουλος Φυσ. Αγωγής κ. Απόστ. Ντάνης και το Γραφείο Φυσ. Αγωγής Ν. Σερρών (Σέρρες 2.12.2007)

παρουσίαζαν προβλήματα ορθοσωμίας και υγείας (επίκτητες κυφώσεις, σκολιώσεις, φυματίωση κ.ά.). Ο Ι. Χρυσάφης είναι αυτός που συνέβαλε στην αλλαγή αυτή του Γυμναστικού συστήματος με το πρόσχημα ότι το Σουηδικό σύστημα ήταν το πλέον επιστημονικά τεκμηριωμένο συγκριτικά με τα τότε υπάρχοντα (Γερμανικό, Αγγλικό, Γαλλικό κ.ά.), διότι στηριζόταν σε ιατρικές γνώσεις της ανατομίας, της φυσιολογίας, της ορθοπεδικής κ.ά. Ωστόσο, οι πραγματικοί λόγοι που επέβαλλαν την αλλαγή αυτή – και που την ενέκριναν και οι Βαυαροί – ήταν κυρίως άλλοι. Συγκεκριμένα, το Γερμανικό σύστημα παρουσίασε τις εξής αδυναμίες για τα τότε Ελληνικά δεδομένα.

α. Χρειάστηκαν πολλοί στεγασμένοι χώροι (κλειστά γυμναστήρια και υπόστεγα) για να εγκατασταθούν και να προστατευθούν από τις καιρικές συνθήκες (βροχή, χιόνι, ήλιο) τα ακριβά γυμναστικά όργανα, σε μια εποχή που το Ελληνικό κράτος είχε μεγάλες οικονομικές δυσκολίες. β. Δεν μπορούσαν να γυμναστούν πολλά μαζί άτομα, η δε διδασκαλία και η παρακολούθηση δεν ήταν εύκολη για τον Γυμναστή, όταν ταυτόχρονα χρησιμοποιούνταν όλα τα όργανα από τους γυμναζόμενους. γ. Η άσκηση στα γυμναστικά όργανα (μονόζυγο, δίζυγο, κρίκους κ.ά.) δεν ήταν προσιτή και εύκολη σε όλα τα άτομα, γιατί απαιτούνται ειδικές σωματικές και ψυχικές ικανότητες, π.χ. μεγάλη δύναμη, μικρό σωματικό βάρος, θάρρος κ.ά., δ. Γίνονταν πολλά ατυχήματα από πτώσεις και θραύσεις γυμναστικών οργάνων, με σοβαρότερο το θάνατο του αδελφού του Ι. Φωκιανού από σπάσιμο διζύγου κ.ά. Αντίθετα, με το Σουηδικό σύστημα α. Δεν χρειάζονταν απαραίτητα στεγασμένοι χώροι και γυμναστικά όργανα, αφού ήταν δυνατόν η γύμναση να γίνει και σε απλά σχολικά προαύλια και ευρυχώρια. β. Ένας γυμναστής μπορούσε να γυμνάσει ταυτόχρονα ένα μεγάλο αριθμό ατόμων δίνοντας παραγγέλματα και οι γυμναζόμενοι να εκτελούν τις ασκήσεις (παραγγελματική γυμναστική). γ. Δεν απαιτούνταν ειδικές σωματικές ικανότητες από τους γυμναζόμενους, γιατί οι ασκήσεις ήταν εύκολες και προσιτές σε κάθε άτομο, κάθε ηλικίας, φύλο, βάρος κτλ.. δ. Η εκμάθηση και η διδασκαλία των ασκήσεων από τους Γυμναστές ήταν πιο εύκολη. ε. Ταίριαζε με τις τότε παιδαγωγικές και διδακτικές μεθόδους του «δασκαλοκεντρισμού», αφού ο Γυμναστής ήταν το επίκεντρο των αποφάσεων, ενώ οι γυμναζόμενοι ήταν απλά εκτελεστικά όργανα.

Κριτική: 1. Αφού στην Ελλάδα δεν υπήρχαν αυξημένα ορθοσωματικά προβλήματα εξαιτίας της υπερεπάρκειας της ηλιοφάνειας και της αφθονίας των εσπεριδοειδών και άλλων οπωροκηπευτικών προϊόντων, που περιέχουν τις απαραίτητες βιταμίνες (D, C, E κ.ά.) και που συμβάλλουν στην αντιραχτική και αντινοσητική προστασία, το Σουηδικό σύστημα δεν ήταν το ενδεδειγμένο για την Ελλάδα. 2. Η εκγύμναση μόνον με ορθοσωματικές ασκήσεις αποτελεί μονομέρεια και ελλιπή σωματική άσκηση. 3. Οι τακτικές-στρατιωτικές ασκήσεις που περιλήφθησαν και στο Σουηδικό σύστημα και που αποτελούσαν το 30-40% του μαθήματος, δεν είχαν θέση στη σχολική Φυσική Αγωγή, αφού δεν υπήρχε ο φόβος της επανάκαμψης των στρατιωτικών στο σχολείο.

Περίοδος 1950-1977: Στην περίοδο αυτή εφαρμόζεται μια μορφή εκγύμνασης που ονομάστηκε *Παιδαγωγική γυμναστική*. Η Παιδαγωγική γυμναστική περιλαμβάνει κυρίως τις ίδιες ασκήσεις του Σουηδικού συστήματος, οι οποίες όμως εκτελούνται ρυθμικά και αναπαλτικά. Είναι αυτές που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα, ιδιαίτερα στην προθέρμανση των μαθητών, των αθλητών, της μαζικής άσκησης και άλλων κατηγοριών ασκουμένων. Σύμφωνα με την οργάνωση και τη διδασκαλία της Παιδαγωγικής γυμναστικής, θα πρέπει η ωριαία διδασκαλία να περιλαμβάνει και τακτικές ασκήσεις (βαδίσεις, μετατοπίσεις, κλίσεις, μεταβολές κ.ά.) σε ποσοστό 30-40% του όλου χρόνου του μαθήματος, οι δε αθλοπαιδιές και τα αγωνίσματα δεν περιλαμβάνονται στη διδακτέα ύλη αλλά απλώς χρησιμοποιούνται στο τέλος του μαθήματος και για λίγο χρόνο ως αποθεραπευτικές και χαροποιές δραστηριότητες.

Ενδιάμεσα στην περίοδο αυτήν επιχειρήθηκε επαναφορά της ενόργανης γυμναστικής – που διαφημίστηκε από την τότε ντίβα «Κομανέτσι», καθώς και από άλλα διακεκριμένα πρόσωπα της ενόργανης γυμναστικής – ωστόσο όμως η διάρκεια εφαρμογής της ήταν σχετικά μικρή, γιατί τα σχολεία δεν είχαν την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή καθώς και πολλοί μαθητές (οι υψηλόσωμοι, οι υπέρβαροι, κ.ά.) αδυνατούσαν να εκτελέσουν τις ενόργανες αυτές ασκήσεις.

Κριτική: 1. Η εκγύμναση μόνο με την Παιδαγωγική γυμναστική ή μόνο με την Ενόργανη αποτελεί μονομερή και ελλιπή άσκηση, σύμφωνα με τον ορισμό της σχολικής Φυσικής Αγωγής. 2. Οι τακτικές ασκήσεις κακώς περιλήφθηκαν και στο πρόγραμμα της Παιδαγωγικής γυμναστικής, αφού δεν υπήρχε περίπτωση να επανέλθουν οι στρατιωτικοί στο σχολείο. 3. Οι αθλοπαιδιές και τα αγωνίσματα στίβου θεωρούνταν υποδεέστερες γυμναστικές δραστηριότητες και αποπαιδία της σχολικής Φυσικής Αγωγής.

Περίοδος 1977-1990: Το 1977 ευοδώθηκε μία προσπάθεια, που ξεκίνησε από τις αρχές του 1960 – και που σταμάτησε στην επταετία των Συνταγματάρχων (1967-1973) - δηλαδή η απελευθέρωση της σχολικής Φυσ. Αγωγής από την πολυετή επικράτηση της μόνιμης και αποκλειστικής εκγύμνασης των μαθητών μόνο με καθαρά γυμναστικές και τακτικές ασκήσεις. Συγκεκριμένα, συντάσσονται Αναλυτικά Προγράμματα, στα οποία οι αθλοπαιδιές, τα αγωνίσματα στίβου, οι χοροί κ.ά., θεωρήθηκαν ως ισότιμες και ισοβαρείς δραστηριότητες με τις καθαρά γυμναστικές και τακτικές ασκήσεις, οπότε οι Γυμναστές μπορούσαν στο εξής να διδάξουν – χωρίς το φόβο των Γεν. Επιθεωρητών – τη σωματική εκγύμναση που αυτοί έκριναν. Τις μεταρρυθμίσεις αυτές τις εισηγήθηκαν και τις επέβαλλαν οι τότε Σύμβουλοι του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Ι. Ιωαννίδης και Ι. Σκορδίλης, παρά τις αντιδράσεις των Γεν. Επιθεωρητών Φυσικής Αγωγής, γιατί ανέτρεπαν τα παραδοσιακά και τα καθιερωμένα και δυσκόλευαν το έργο τους, αφού δεν κατείχαν τις ανάλογες γνώσεις και τον καινούργιο τρόπο οργάνωσης και διδασκαλίας του μαθήματος. Επίσης, κατά την περίοδο αυτή εμφανίστηκε μία τάση – εκτός Αναλυτικών Προγραμμάτων – που ονομάστηκε των «*Βιολογικών προσαρμογών*», με πρωτοστάτες ορισμένους διδάσκοντες στις ΕΑΣΑ και κατόπιν στα ΤΕΦΑΑ, κυρίως της Εργοφυσιολογίας και της Προπονητικής, η οποία επηρέασε και τη σχολική Φυσ. Αγωγή. Σύμφωνα με την τάση αυτή θα πρέπει οι μαθητές να ασκούνται έντονα – όπως οι πρωταθλητές – προκειμένου να έχουν αθλητικές επιδόσεις και επιπλέον οι εισηγητές της τάσης αυτής διτείνονταν ότι η απόκτηση πέραν των φυσιολογικών ορίων, αντοχής, ταχύτητας και δύναμης αποτελεί τη σύγχρονη επιστημονική εφαρμογή.

Κριτική: 1. Μολονότι τα Αναλυτικά Προγράμματα περιέλαβαν ένα μεγάλο φάσμα αθλημάτων και κινητικών δραστηριοτήτων, ωστόσο και πάλι παρατηρήθηκε μονομερής άσκηση, γιατί εξαιτίας του ότι δεν ήταν υποχρεωτική η διδασκαλία όλων αυτών των γνωστικών αντικειμένων, ούτε καθοριζόταν σε ποια περίοδο του χρόνου (τρίμηνο) θα έπρεπε να διδαχθούν, γι' αυτό οι μεν παλιοί Γυμναστές εξακολούθησαν να διδάσκουν την Παιδαγωγική γυμναστική και τις τακτικές ασκήσεις – συνεπικουρούμενοι από τους Γεν. Επιθεωρητές – οι δε κάπως νεότεροι να διδάσκουν κυρίως το αντικείμενο της ειδικότητάς τους, δηλαδή μόνο μπάσκετ, μόνο βόλεϊ κ.ο.κ. 2. Οι Γυμναστές της τάσης των Βιολογικών προσαρμογών υποχρέωναν αδιάκριτα τους μαθητές και τις μαθήτριες του Δημοτικού και του Γυμνασίου να τρέχουν ακατάπαυστα, για να αποκτήσουν αερόβια ικανότητα, και να ασκούνται έντονα σε ασκήσεις ταχύτητας και δύναμης, μολονότι οι σχετικές έρευνες απέδειξαν ότι στις μικρές ηλικίες (Δημοτικού και Γυμνασίου) είναι δύσκολο έως αδύνατο να δημιουργηθούν βιολογικές προσαρμογές, όταν μάλιστα το μάθημα της Φυσ. Αγωγής γίνεται από μία έως τρεις φορές την εβδομάδα και επιπλέον διαρκεί ουσιαστικά 30-35' (βλέπε Διδακτορικό Αποστ. Ντάνη). 3. Αφού το 90% των μαθητών είναι αθλητικά ατάλαντοι και χωρίς προοπτική μεγάλων επιδόσεων

ή δεν προτίθεται να ασχοληθεί με τον πρωταθλητισμό, δεν έχει νόημα η υπερβολική άσκηση. 4. Η αποστολή της Φυσ. Αγωγής στο Γενικό Σχολείο δεν είναι η δημιουργία πρωταθλητών (τα ΤΑΔ και ΕΤΑΔ έχουν αυτό το στόχο) αλλά η ψυχοσωματική ανάπτυξη των μαθητών μέσω της ήπιας άσκησης-άθλησης. 5. Η έντονη άσκηση-άθληση σε μικρές ηλικίες αποβαίνει σε βάρος της ομαλής ψυχοσωματικής ανάπτυξης και της υγείας τους.

Περίοδος 1990-2003: Στο χρονικό αυτό διάστημα συντάχθηκαν τα πλέον φιλοσοφημένα, εμπειριστατωμένα και ελληνοκεντρικά Αναλυτικά Προγράμματα, στα οποία όχι μόνον είχαν απαλειφθεί πολλά από τα αρνητικά των προηγούμενων αλλά επιπλέον είχαν περιληφθεί και νεότερικά και πρωτοποριακά στοιχεία, προσαρμοσμένα όμως στην ελληνική πραγματικότητα, την αναγκαιότητα και τη νοοτροπία. Συγκεκριμένα, εκδόθηκαν τα Αναλυτικά Προγράμματα του Γυμνασίου και του Λυκείου, με ουσιαστικές συμπληρωματικές οδηγίες εφαρμογής (1990), του Δημοτικού σχολείου (1995), με παράλληλη έκδοση σχετικού βιβλίου-βοηθήματος για τους Γυμναστές που διδασκαν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (1997), καθώς και των ΤΕΕ, με οδηγίες εφαρμογής με βάση αυτές του Λυκείου (1999). Οι σημαντικότερες όμως βελτιώσεις που έγιναν στα Αναλυτικά Προγράμματα ήταν: α. Αποσαφηνίστηκε, οριστικοποιήθηκε και περιλήφθηκε σ' αυτά ο ορισμός της σχολικής Φυσικής Αγωγής, γιατί μέχρι τότε ήταν ασαφής και ελλιπής με αποτέλεσμα, εκτός των άλλων, να δημιουργούνται παρερμηνείες και μονομερείς εκγυμνάσεις. β. Η διδακτέα ύλη, που περιλάμβανε τα δημοφιλέστερα στην Ελλάδα αθλήματα (μπάσκετ, βόλεϊ, στίβο, ενόργανη γυμναστική κ.ά.) και κινητικές δραστηριότητες (χοροί κ.ά.), εντάχθηκε σε καθορισμένο και υποχρεωτικό χρονοδιάγραμμα, ώστε οι διδάσκοντες να γνωρίζουν τί συγκεκριμένα θα διδάξουν σε κάθε τάξη και τρίμηνο. γ. Η κάθε ενότητα (άθλημα ή κινητική δραστηριότητα) χωρίστηκε σε δέκα περίπου μαθήματα, τα οποία περιλάμβαναν κυρίως την τεχνική των διδασκόμενων αντικειμένων και όχι την προπονητική. δ. Επειδή στα προηγούμενα Αναλυτικά Προγράμματα οι στόχοι ήταν πολυάριθμοι, χωρίς αξιολογική σειρά και κυρίως χωρίς μεθοδολογία υλοποίησης αυτών, γι' αυτό καθορίστηκαν οι κυρίαρχοι γυμναστικοί στόχοι κάθε βαθμίδας, όπως του Δημοτικού σχολείου και του Γυμνασίου που ορίστηκε η Επιδεξιότητα, γιατί η ικανότητα αυτή προσφέρεται περισσότερο για καλλιέργεια στις μικρές ηλικίες (ενώ η αντοχή, η δύναμη και η ταχύτητα στις μεγαλύτερες ηλικίες) και γιατί έχει ισόβια διάρκεια (ενώ οι άλλες χάνουν τις αυξημένες επιδόσεις μετά την παύση της έντονης άσκησης, σύμφωνα με την Εργοφυσιολογία και την Προπονητική). Επίσης στο Λύκειο και στα ΤΕΕ ορίστηκε κυρίαρχος στόχος η δημιουργία κινητικών έξεων (χόμπι). Άξιον λόγου είναι η αλληλοσύνδεση και η μεθόδευση υλοποίησης των στόχων αυτών. Στο Δημοτικό σχολείο και το Γυμνάσιο ασκούνται οι μαθητές στις κινητικές δραστηριότητες και τα αθλήματα όχι μόνον για να αποκτήσουν επιδεξιότητα αλλά μέσα από την ποικιλία αυτή, να βρουν αυτό που τους αρέσει, ώστε στο Λύκειο και τα ΤΕΕ να ασχοληθούν και να βαθμολογηθούν σε αυτό που επέλεξαν, αυξάνοντας έτσι τις πιθανότητες απόκτησης κινητικού εθισμού (χόμπι), γεγονός που θα τους παρακινήσει – όπως η νικοτίνη τους καπνιστές – να ασκούνται και να αθλούνται και μετά την αποφοίτησή τους από το σχολείο (Διαβίου άσκηση). ε. Η προσθήκη στα Αναλυτικά αυτά Προγράμματα απλού και ορθολογικού ενιαίου τρόπου βαθμολόγησης των μαθητών Γυμνασίου, Λυκείου, ΤΕΕ, ενώ μέχρι τότε ο κάθε Γυμναστής χωριστά και διαφορετικά αξιολογούσε ό,τι και όπως ήθελε, αποτελεί μεγάλη συμβολή στο μάθημα και ιδιαίτερα στους διδάσκοντες.

Κριτική: Κατά την περίοδο αυτή, η Ελληνική Φυσ.Αγωγή έχει να επιδείξει μοναδικές και υποδειγματικές αλλαγές και προσθήκες, τόσο σε αριθμό όσο και σε ποιότητα, ώστε τα κάποια αρνητικά – που κυρίως, είναι υποκειμενικά – κρίνονται ως αμελητέα, όταν συγκριθούν με το σύνολο των θετικών.

Περίοδος 2003 - μέχρι σήμερα: Δεν αποτελεί υπερβολή εάν υποστηριχθεί ότι κατά την περίοδο 1990-2003 και μάλιστα μετά από 150 περίπου χρόνια συνεχούς εισαγωγής και εφαρμογής ξένων προτύπων στο ελληνικό σχολείο, η Ελληνική σχολική Φυσ. Αγωγή απέκτησε – επιτέλους – Αναλυτικά Προγράμματα με Ελληνική φυσιογνωμία και με Ελληνικές προδιαγραφές, δηλαδή η διδακτέα ύλη και γενικά η οργάνωση του μαθήματος να είναι στηριγμένες στις προτιμήσεις των νεοελλήνων και προσαρμοσμένες στις εγχώριες δυνατότητες και αναγκαιότητες και μάλιστα σε πολλά σημεία να υπερτερούν από τα αντίστοιχα Αναλυτικά Προγράμματα (Curriculum) άλλων κρατών σε πρωτοτυπία, ευρηματικότητα και ρεαλισμό. Και ενώ θα περίμενε κανείς τα θαυμάσια και συγκροτημένα αυτά Αναλυτικά Προγράμματα να παραμείνουν για πολλές δεκαετίες, παραδόξως το 2003 ανασκευάστηκαν με την προσθήκη της «*Διαθεματικότητας*», μιας μεθόδου που είναι η πλέον ακατάλληλη ειδικά για τη Φυσ. Αγωγή, γιατί περιορίζει το χρόνο της άσκησης-άθλησης και θεωρητικοποιεί το μάθημα. Έτσι, από το 2003 η Φυσική Αγωγή έχασε τον προσανατολισμό της και τη μοναδική αποστολή της, που ήταν η αντίρροπη δύναμη στη μονομέρεια της θεωρητικής γνώσης και παιδείας και που διαμόρφωνε τον ισορροπημένο ψυχοσωματικά άνθρωπο. Επίσης, ενώ μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν ικανός και επιτυχημένος ο Γυμναστής εκείνος που αξιοποιεί το χρόνο του μαθήματος για περισσότερη και αποδοτικότερη γύμναση, αντίθετα τώρα θεωρείται αυτός που αφαιρεί χρόνο από την εκγύμναση των μαθητών, προκειμένου να κάνει σχετικές και άσχετες αναφορές και παρεκβάσεις σε θεωρητικά θέματα (Διαθεματικές προσεγγίσεις). Επιπλέον, η Διαθεματικότητα δημιούργησε παρενέργειες και στα βιβλία Φυσ. Αγωγής, τα οποία πρόσφατα εκδόθηκαν, γιατί γράφτηκαν με βάση τη μέθοδο αυτή, που είναι δυσεφάρμοστη ακόμη και από καθηγητές άλλων μαθημάτων, αφού αποτελεί μέθοδο ειδικά για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Οι Δάσκαλοι, επειδή διδάσκουν όλα τα μαθήματα έχουν την ευχέρεια και τις γνώσεις να μεταπηδούν από το ένα θέμα στο άλλο (να κάνουν Διαθεματικές παρεκβάσεις-προσεγγίσεις) και χωρίς να χάνεται διδακτικός χρόνος, επειδή μπορούν να τον αναπληρώσουν αργότερα παίρνοντας χρόνο από τα μαθήματα προς τα οποία έγινε η παρέκβαση, πράγμα που δεν μπορεί να γίνει και στη Φυσική Αγωγή, γιατί είναι πρακτικό μάθημα και δεν έχει οργανική και διδακτική συγγένεια με κανένα άλλο γνωστικό αντικείμενο (είναι ανάδελφο).

Συμπερασματικά και συμπληρωματικά: Η ταύτιση της Φυσ. Αγωγής στο παρελθόν με τις καθαρά γυμναστικές και τακτικές ασκήσεις, ενώ οι αθλοπαιδιές, τα αγωνίσματα στίβου και οι σχετικές δραστηριότητες δεν αποτελούσαν διδακτέα θέματα, έγινε αιτία ώστε οι μαθητές προκειμένου να μάθουν την τεχνική των αθλημάτων και γενικά να αθλούνται – παλιά τα σχολεία δεν διέθεταν αθλητικές εγκαταστάσεις – εγγράφονταν στα αθλητικά σωματεία (γι' αυτό στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν πολυάριθμα αθλητικά σωματεία συγκριτικά με τις άλλες χώρες, και γι' αυτό στα Αναλυτικά Προγράμματα του 1990 περιλήφθηκαν οι αθλοπαιδιές και τα αθλήματα, ως ισότιμες σωματικές δραστηριότητες, που θα πρέπει να διδάσκονται υποχρεωτικά και σε τακτά τρίμηνα). Τώρα, με τη θεωρητικοποίηση της σχολικής Φυσικής Αγωγής, εξαιτίας της οποίας μειώνεται ο χρόνος της άσκησης-άθλησης στο σχολείο, καθώς και με τη νέα φιλοσοφία εκτίμησης των μαθητών με κριτήριο όχι τόσο το ενδιαφέρον και την επίδοσή τους στις σωματικές δραστηριότητες αλλά την ικανότητα εκμάθησης Διαθεματικών γνώσεων, υπάρχει και πάλι ο φόβος της απαξίωσης του σχολείου ως θεματοφύλακας της μαθητικής άσκησης-άθλησης και της επαναφοράς του ρόλου αυτού στα αθλητικά σωματεία (Ακαδημίες αθλημάτων) και στα εξωσχολικά γυμναστήρια (ιδιωτικά, δημοτικά κ.ά.), επί πληρωμή. Σημειώνεται ότι όσοι προσπαθούν να υποβαθμίσουν τις συνέπειες που προκύπτουν από την Διαθεματικότητα ειδικά στη σχολική Φυσ. Αγωγή, πρέπει να αντιληφθούν πως και μόνο η περίληψη στα Αναλυτικά Προγράμματα Διαθεματικών θεωρητικών γνώσεων

και η υποχρεωτική εφαρμογή αλλοιώνει τη φυσιογνωμία του μαθήματος. Ακόμη, η Διαθεματικότητα ως μέθοδος απαιτεί τουλάχιστον 15'-20' (συγκέντρωση μαθητών, εισήγηση Διαθεματικών θεμάτων, συζήτηση, αντίλογος κ.ά.). Εάν αυτή περιοριστεί σε ολιγόλεπτη εφαρμογή, όπως προτείνεται τελευταία, τότε αυτό δεν συνιστά Διαθεματικότητα, αλλά στιγμιαία, ευκαιριακή παρέκβαση, που συνήθως γινόταν παλιά αλλά δεν δημιουργούσε προβλήματα, γιατί δεν περιλαμβάνονταν στα Αναλυτικά Προγράμματα, ούτε και αποτελούσε υποχρεωτική εφαρμογή στη διδασκαλία και οργάνωση του μαθήματος, καθώς και στη συγγραφή σχετικών βιβλίων. Κατά συνέπεια, η πρόταση για ολιγόλεπτη διάρκεια της Διαθεματικότητας φανερώνει είτε άγνοια της μεθόδου αυτής, που είναι πολύπλοκη, απαιτητική και κυρίως χρονοβόρα, είτε υστεροβουλία για προσωρινή εφαρμογή έως ότου αρθούν οι πρώτες αντιδράσεις.

Πάντως, οι λανθασμένες επιλογές και εφαρμογές του παρελθόντος (από το 1834 έως το 1990) διορθώθηκαν με τα Αναλυτικά Προγράμματα Φυσ. Αγωγής του 1990. Αντίθετα, οι λανθασμένες επιλογές και εφαρμογές της σημερινής περιόδου με προεξάρχουσα τη Διαθεματικότητα, η οποία θεωρητικοποιεί τη σχολική Φυσική Αγωγή, μειώνει το χρόνο άσκησης-άθλησης των μαθητών και κάνει τα σχετικά βιβλία μη χρηστικά, υπάρχει ο φόβος στο μέλλον να δημιουργηθούν σοβαρές επιπτώσεις στο μάθημα και όλα τα διορθωμένα και τα σπουδαία να καταρρεύσουν. Συγκεκριμένα, η σχολική Φυσική Αγωγή να χάσει την έξωθεν καλή μαρτυρία ως Ίδρυμα και θεματοφύλακας της καλλιέργειας της άσκησης-άθλησης των μαθητών, και το προνόμιο αυτό να επανέλθει και πάλι στα αθλητικά σωματεία και στα εξωσχολικά γυμναστήρια. Επίσης με τη μείωση των ωρών της Φυσ. Αγωγής και τη θεωρητικοποίηση, εξαιτίας της Διαθεματικότητας, η άσκηση-άθληση στο σχολείο θα αποτελέσει είδος προς εξαφάνιση και, το χειρότερο, το μάθημα αυτό, από τη στιγμή που δεν περιλαμβάνει επαρκή άσκηση-άθληση, θα θεωρηθεί ως μη απαραίτητο, γιατί δεν μπορεί να εκπληρώσει την αποστολή του που είναι, εκτός των άλλων, και το αντιφάρμακο της μονομερούς σχολικής θεωρητικής γνώσης.

Ωστόσο, είναι δυνατόν να αποτραπούν τα παραπάνω στο μέλλον εάν: 1. Απαλειφθεί πάραυτα η Διαθεματικότητα από τα Αναλυτικά Προγράμματα καθώς και από τα νέα βιβλία. 2. Παύσουν να στηρίζουν και να υποστηρίζουν τη Διαθεματικότητα το Παιδαγωγικό Ίνστιτούτο, η Δ/ση Φυσικής Αγωγής του ΥΠΕΠΘ και τα ΤΕΦΑΑ – ιδιαίτερα αυτά – γιατί εκτός των άλλων, άκριτα και σπάταλα παρέχουν μεταπτυχιακά και διδακτορικά σε Γυμναστές και Δασκάλους. Διαφορετικά, η Ελληνική σχολική Φυσ. Αγωγή θα αλλοτριωθεί και όλοι οι υπαίτιοι θα χαρακτηρισθούν ως ένοχοι και καταδικαστέοι – ακόμη και όσοι δεν εναντιώθηκαν στη μέθοδο αυτή - γιατί συνέβαλαν στην θεωρητικοποίηση της σχολικής Φυσ. Αγωγής, στη μείωση της σχολικής άσκησης-άθλησης και μάλιστα σε μια εποχή που η βιολογική αυτή ανάγκη είναι άκρως απαραίτητη, και που στο μέλλον θα είναι ακόμη περισσότερο αναγκαία, εξαιτίας της υποκινητικότητας των μαθητών και γενικά των ανθρώπων από τη μηχανοποιημένη ζωή τους, με απρόβλεπτες ψυχοσωματικές συνέπειες. Το αντιφατικό και παράλογο είναι ότι όλοι αυτοί που ένθερμα υποστηρίζουν και στηρίζουν τη Διαθεματικότητα είναι οι ίδιοι, που κόπτονται για την υποκινητικότητα των νεοελλήνων και που διαπιστώνουν από έρευνες την παχυσαρκία των μαθητών.